

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 13 listopada 2025 r.
znak sprawy: DNI.mr.058.27.2025

Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 13022 Państwa Posłów: Joanny Borowiak, Anny Milczanowskiej, Pawła Szrota oraz Anny Baluch „w sprawie uniknięcia likwidacji produkcji zwierzęcej oraz utraty miejsc pracy w związku z decyzjami dotyczącymi ośrodków produkcji rolniczej”.

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na ww. interpelację, uprzejmie informuję, co następuje.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 826), Skarb Państwa powierzył Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa (powoływanemu dalej jako „KOWR”), wykonywanie prawa własności i innych praw rzeczowych na jego rzecz w stosunku do mienia, o którym mowa w art. 1 i 2 tej ustawy. Zgodnie zaś z art. 5 ust. 2 tej ustawy, KOWR, obejmując we władanie powierzone składniki mienia Skarbu Państwa, wykonuje we własnym imieniu prawa i obowiązki z nimi związane w stosunku do osób trzecich, jak również we własnym imieniu wykonuje związane z tymi składnikami obowiązki publicznoprawne. Zatem podmiotem uprawnionym do reprezentowania Skarbu Państwa w zakresie zagospodarowania mienia wchodzącego w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (powoływanego dalej jako „ZWRSP”), jest KOWR.

W celu udzielenia odpowiedzi na ww. interpelację Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpiło do Centrali KOWR o przekazanie niezbędnych informacji.

KOWR rozdysponowuje nieruchomości rolne ZWRSP przez Oddziały Terenowe według regulacji określonych w ww. ustawie z dnia 19 października 1991 r.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011 r. Nr 233, poz. 1382), podmioty, które dzierżały łącznie ponad 428,5714 ha użytków rolnych (na dzień 3 grudnia 2011 r.), zostały zobowiązane do wyłączenia 30% powierzchni dzierżawionych przez siebie użytków rolnych ZWRSP. W związku z powyższym, ówczesna Agencja Nieruchomości Rolnych (której następcą prawnym jest KOWR), w odniesieniu do ww. podmiotów (dzierżawców), zobligowana została przez ustawodawcę w terminie 6 miesięcy, tj. do dnia 3 czerwca 2012 r., przedstawić im w formie pisemnego zawiadomienia propozycje działek/części działek do wyłączenia w ramach 30% powierzchni użytków rolnych, będących przedmiotem dzierżawy. W odniesieniu do umów dzierżawy, których strony - dzierżawcy nie wyrazili zgody na zaproponowane przez Agencję wyłączenia, brak jest możliwości przedłużenia tych umów dzierżawy.

Ad 1) Odnosząc się do podniesionej w piśmie Państwa Posłów kwestii pracowników zatrudnionych w spółkach, które dzierżały nieruchomości przeznaczone do utworzenia ośrodków produkcji rolniczej, należy podkreślić, iż dzierżawcy odrzucając warunki zaproponowane w otrzymanych zawiadomieniach, mieli już od 2012 r. pełną świadomość skutków, tj. utraty możliwości wydłużenia umowy, jakie spowoduje brak z ich strony zgody na wyłączenie z umowy dzierżawy nieruchomości obejmujących 30% powierzchni użytków rolnych. Dzierżawcy już w chwili braku przyjęcia propozycji ówczesnej Agencji Nieruchomości Rolnych o zmianie umów dzierżawy, mieli świadomość, że w świetle obowiązującego prawa nie będą mogli ubiegać się o przedłużenie okresu, na jaki zostały zawarte umowy dzierżawy, a to oznacza, że zakończą się one zgodnie z terminem ich obowiązywania. Powinni mieć też na uwadze, jak w przyszłości wpłynie to na ich sytuację gospodarczą, profil prowadzonej działalności, czy też na sytuację zatrudnianych przez nich pracowników. Dzierżawcy jako pracodawcy w tym okresie mieli dostateczny czas na zaplanowanie odpowiednich działań w zakresie realizacji polityki pracowniczej dla dobra swoich pracowników, co zgodnie z prawem należy do ich obowiązków w ramach nawiązanych stosunków pracy, nie zaś do resortu rolnictwa.

Dotychczasowy dzierżawca (niezależnie od formy prowadzenia działalności), jako pracodawca, miał możliwość samodzielnego kształtowania struktury zatrudnienia, zarówno co do liczby pracowników, jak i ich zakresu obowiązków. W gestii dzierżawcy leżała decyzja, jaka liczba pracowników jest mu niezbędna do prowadzenia produkcji, czy to roślinnej, czy zwierzęcej. Analogiczna sytuacja będzie odnosiła się do sytuacji, w której nieruchomości zostaną ewentualnie wydzierżawione przez spółki hodowli roślin i zwierząt wyszczególnione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie wykazu jednoosobowych spółek hodowli roślin uprawnych lub hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Decyzje co do ilości, czy też składu personalnego osób w nich zatrudnionych, podejmować będą zarządy tych spółek.

Ad 2, 3 i 4) Należy wskazać, że KOWR dokłada wszelkich starań, aby rozdysponowanie przejętych gruntów z zakończonych umów dzierżawy następowało w sposób sukcesywny. Niezbędne jest też umożliwienie dotychczasowym dzierżawcom racjonalnego wygaszania produkcji rolnej na gruntach objętych umową dzierżawy, z zachowaniem terminów agrotechnicznych, w tym możliwości dokonania zbiorów, a także zapewnienie racjonalnego wygaszania produkcji zwierzęcej w dzierżawionych obiektach oraz stopniowej likwidacji miejsc pracy, jeśli np. utworzenie ośrodków produkcji rolniczej nie było możliwe.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że dla nieruchomości zabudowanych o dużych powierzchniach Oddziały Terenowe KOWR podejmowały działania związane z wtórną restrukturyzacją gruntów, mające na celu wypracowanie optymalnego i racjonalnego sposobu ponownego rozdysponowania nieruchomości. W związku z brakiem możliwości przedłużenia umów dzierżawy w Oddziałach Terenowych KOWR w Pruszczu Gdańskim i w Koszalinie powołano komisje do opracowania koncepcji restrukturyzacji gruntów. Informacje w zakresie restrukturyzacji były przekazywane rolnikom m.in. podczas spotkań przedstawicieli KOWR ze środowiskiem rolniczym.

Pismem z 30 lipca 2025 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi polecił Dyrektorowi Generalnemu KOWR „wstrzymanie rozpoczętych i trwających przetargów na dzierżawę ośrodków produkcji rolniczej (...), a także wstrzymanie inicjowania (tj. nie występowanie do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z nowymi wnioskami w tym

zakresie). Trudno zgodzić się z sugestią, aby zmiana koncepcji ponownego zagospodarowania gruntów ZWRSP, których umowy dzierżawy wygasły na skutek braku zgody dzierżawcy na wyłączenie 30% użytków rolnych przed wszczęciem procedury przetargowej na wydzierżawienie ośrodków produkcji rolniczej, mogła być podnoszona jako podstawa ewentualnego roszczenia o odszkodowanie.

W związku z koniecznością ponownego przeanalizowania sposobu i kierunku rozdysponowania nieruchomości ZWRSP, pochodzących z wygasłych umów dzierżawy, zgodnie z poleceniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 30 lipca 2025 r. procedury przetargowe na dzierżawę ośrodków produkcji rolniczej zostały wstrzymane.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pismem z dnia 5 września 2025 r. cofnął wydane zgody na utworzenie ośrodków produkcji rolniczej. Aktualnie KOWR podejmuje działania mające na celu alternatywne zagospodarowanie nieruchomości, na których miały być utworzone ww. ośrodki. Większość nieruchomości ma zostać rozdysponowana na rzecz niektórych spółek hodowli roślin i zwierząt o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej, wyszczególnionych w ww. rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2018 r., w których KOWR posiada 100% udziałów. Należy podkreślić, że spółki hodowli roślin i zwierząt, o których mowa, nad którymi bezpośredni nadzór sprawuje KOWR, realizują zadania strategiczne. W spółkach tych prowadzona jest hodowla twórcza i zachowawcza oraz gromadzony jest najcenniejszy materiał genetyczny roślin i zwierząt decydujący o postępie biologicznym. Dzięki temu polscy rolnicy mają dostęp do wysokiej jakości materiału nasiennego roślin i zarodowego zwierząt. Spółki te prowadzą produkcję rolną na dużą skalę i posiadają niezbędne doświadczenie oraz zaplecze kadrowe i techniczne do prowadzenia produkcji rolnej na znacznych obszarach. Spółki te mają również możliwość przejęcia m.in. pracowników od byłych dzierżawców.

Z deklaracji zarządów spółek hodowlanych, artykułowanych w trakcie prac restrukturyzacyjnych związanych z rozdysponowaniem gruntów pochodzących z wygasłych umów wynika, że istnieje możliwość zatrudnienia części byłych pracowników ww. podmiotów. Jednakże decyzje co do ilości, czy też składu personalnego osób planowanych do zatrudnienia, podejmują zarządy tych spółek.

Spółki prowadzą prace hodowlane, jednakże funkcjonują w warunkach rynkowych i w swoich działaniach muszą kierować się rachunkiem ekonomicznym. Poprzez

swoją działalność spółki są podmiotami spełniającymi ważne zadania z punktu widzenia polityki rolnej państwa, przy tym prowadzą działalność rolniczą, aby skutecznie pokrywać koszty hodowli. Spółki te odgrywają znaczącą rolę w kreowaniu i upowszechnianiu postępu biologicznego w polskim rolnictwie, który jest obecnie uważany za najważniejszy czynnik oddziałujący na wzrost efektywności rolniczej, zarówno z punktu widzenia wzrostu ilości, jak i jakości produktów rolnych. Duże znaczenie w prowadzonej przez te spółki działalności mają względy organizacyjne, doświadczenie i posiadany park maszynowy, umożliwiające zagospodarowanie zorganizowanych nieruchomości o powierzchni powyżej 300 ha użytków rolnych.

Ad 5) Zapewnienie dalszego funkcjonowania biogazowni dostarczających energię do lokalnych społeczności będzie spoczywać na przyszłym dzierżawcy nieruchomości. Obowiązek kontynuowania np. dostaw ciepła z biogazowni wynikać będzie z zawartych już umów z podmiotami na zasadach w nich określonych. Nowy dzierżawca zobowiązany będzie do przejęcia wszystkich praw i obowiązków wynikających z przepisów prawa, ewentualnie uzyskania odpowiednich pozwoleń, a także zapewnienia prowadzenia działalności na przedmiocie dzierżawy zgodnie z prawem.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Adam Nowak
Podsekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów